

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **U.**, so sídlom I., D., X., F., P., L., C., H., proti žalovanému **v rade 1/ Ing. P.Š.**, bytom J., Ž., **v rade 2/ Ing. J.Z.**, nar. X., bytom S., X. Ž., zastúpeného splnomocneným zástupcom M., L., X. Ž., **o zaplatenie zmenkovej sumy 199 163,51 Eur (6.000.000,- Sk) s príslušenstvom**, o dovolaní žalovaného 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 7. októbra 2009, č. k. 15 Cb/185/1998-226 v spojení s opravným uznesením zo 7. októbra 2009, č. k. 15 Cb/185/1998-229, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Žiline zo 7. októbra 2009, č. k. 15 Cb/185/1998-226 v spojení s opravným uznesením zo 7. októbra 2009, č. k. 15 Cb/185/1998-229 **p o t v r d z u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Žiline rozsudkom zo 7. októbra 2009, č. k. 15 Cb/185/98-226 zmenkový platobný rozkaz č. k. 15 Zm/77/97-18 z 24. februára 1998 voči žalovanému 2/ ponechal v platnosti. Žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa vyplýva, že pôvodný žalobca M., a. s. sa domáhal uloženia povinnosti žalovaným 1/ a 2/ zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne sumu 6.000.000,- Sk s príslušenstvom a nahradiť žalobcovi trovy konania titulom splnenia si ručiteľského záväzku vyplývajúceho zo zmenky z 22. decembra 1995, vystavenej spoločnosťou S., v. o. s., Z., Ž., IČO: X. na sumu 6.000.000,- Sk so splatnosťou 7. októbra 1996. Zmenka slúžila na zabezpečenie úveru, na základe úverovej zmluvy č. 805/4/156/K/95 z 22. decembra 1995, uzavretej medzi veriteľom M., a. s. a dlžníkom S., v. o. s..

Zmenkovým platobným rozkazom č. k. 15 Zm/77/97-18 z 24. februára 1998, súd uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne sumu 6.000.000,- Sk so 6% úrokom od 8. októbra 1996 do zaplataenia a trovy konania vo výške 240.000,- Sk. Voči žalovanému 1/ nadobudol zmenkový platobný rozkaz právoplatnosť 15. augusta 2001 čo do istiny a 28. augusta 2001, čo do trov konania. Žalovaný 2/ podal proti zmenkovému platobnému rozkazu v lehote námietky, na ktorých prejednanie nariadil súd pojednávanie.

Rozsudkom krajského súdu z 21. júna 2002 č. k. 15 Cb/185/98-57 súd ponechal vydaný zmenkový platobný rozkaz v platnosti voči žalovanému 2/. O trovách konania rozhodol, tak že žalobcovi ďalšie trovy konania nepriznal. Proti rozsudku podal žalovaný 2/ odvolanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 1 Obo/269/03, 1 Obo/309/03 z 26. októbra 2004 napadnutý rozsudok zrušil a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie. V odôvodnení uviedol, že v priebehu konania došlo k postúpeniu vymáhanej pohľadávky, a preto je potrebné, aby sa prvostupňový súd najskôr vypořiadal s aktívnou legitimáciou žalobcu, ako aj procesným postavením žalobcu, resp. nového veriteľa v zmysle ustanovenia § 92 O. s. p. a následne znova vo veci rozhodol.

Uznesením krajského súdu z 12. septembra 2005 č. k. 15 Cb/185/98-122 súd vyhovel návrhu a na miesto dovtedajšieho žalobcu J., správcu konkurznej podstaty M., a. s., F. vstúpila spoločnosť S., s. r. o. v likvidácii, P..

V podaných námietkach žalovaný 2/ namietal, že žalobca v úverovej zmluve neuviedol, ktorou osobou alebo organizáciou bude realizovaný prevod finančných prostriedkov z účtu klienta na účet M., a. s. podľa článku I. ods. 5 úverovej zmluvy č.

805/4/156/K/95. Po podpise úverovej zmluvy bola táto osoba neskôr dopísaná do zmluvy ručne bez prítomnosti žalovaných. Žalobca ku dňu podania námietok nevypovedal úverovú zmluvu, ako je uvedené v ustanovení úverovej zmluvy v čl. V. ods. 5. Z tohto dôvodu možno zmenkový platobný rozkaz považovať za predčasne vydaný a neplatný vo výrokovej časti. Žalobca vyhotovil úverovú zmluvu sám a predložil ju dlžníkovi k podpisu v stave, v akom je podpísaná. Pri vzájomnom rokovaní žalobcu so zmenkovým dlžníkom bol žalobca tiež upozornený na fakt, že sa zmenili podmienky ručiteľstva, a že splnomocnený zástupca žalovaných 1/ a 2/ bol iniciátorom právnych úkonov o zrušení BSM žalovaných 1/ a 2/. Žalovaný 2/ poukázal na to, že nie sú právne ošetrené vzťahy k predmetu ručenia žalovaných 1/ a 2/ a vzťahy medzi žalobcom a žalovaným 1/ a 2/ z dôvodu zasahovania do úverového vzťahu treťou osobou, ktorá spôsobila vzniknutý stav. Žalovaný 2/ v podaných námietkach ďalej uviedol, že ostatné náležitosti ohľadom vydaného zmenkového platobného rozkazu budú uvedené pri samotnom pojednávaní.

Predmetom konania bolo konanie o námietkach, ktoré v 3-dňovej lehote na podanie námietok podal žalovaný 2/. Pre uplatnenie námietok proti zmenkovému platobnému rozkazu sa aplikuje koncentračná zásada, čo znamená, že v danom prípade súd sa môže vecne zaoberať a rozhodnúť len o námietkach, ktoré boli podané v 3-dňovej lehote na podanie námietok, na ostatné námietky podané po tejto 3-dňovej lehote, okrem námietok týkajúcich sa podmienok konania vo veci, nemôže prihliadať.

Vzhľadom na aplikáciu koncentračnej zásady v zmenkovom konaní nie je možné, aby sa súd zaoberal námietkami žalovaného 2/, ktoré boli podané po uplynutí lehoty na podanie námietok. Súd z tohto dôvodu neprihliadol na námietky žalovaného 2/ vyjadrené v odvolaní zo dňa 12. augusta 2002 (č. 1. 60 spisu), v ktorom žalovaný 2/ okrem iného namietal, že predmetnú zmenu nepodpísal. Pokiaľ ide o včas podané námietky žalovaného 2/ proti zmenkovému platobnému rozkazu, krajský súd posúdil tieto námietky ako nedôvodné. S ohľadom na charakter zmenkového záväzku je nutné odlišovať zmenkové ručenie od bežného ručenia. Zmenkový ručiteľ nie je dlžníkom akcesorickým, ale je dlžníkom samostatným. Zmenkový ručiteľ nemôže s úspechom uplatniť námietky patriace osobe, za ktorú sa zaručil s poukazom aj na ustanovenie § 32 ods. 2 zákona č. 191/1950 Zb. (zmenkový a šekový zákon) podľa ktorého záväzok zmenečného ručiteľa, je platný i vtedy, ak záväzok, za ktorý sa zaručil, je neplatný z iného dôvodu, než pre vadu formy. Žalovaný 2/ namietal v podaných námietkach skutočnosti týkajúce sa úverovej zmluvy č.

805/4/156/K/95, uzavretej medzi veriteľom M., a. s. a dlžníkom S., v. o. s.. Z predmetnej úverovej zmluvy vyplýva, že táto bola uzavretá medzi veriteľom M., a. s. a dlžníkom S., v. o. s., v mene ktorého zmluvu podpísali konatelia dlžníka – žalovaní 1/ a 2/. Z obsahu úverovej zmluvy nevyplýva skutočnosť, že by účastníkmi zmluvy mali byť aj ručiteľia, a že by túto žalovaní 1/ a 2/ podpísali, nie len v mene dlžníka S., v. o. s., ale aj vo vlastnom mene ako ručiteľia. Žalovaný 2/ ako zmenkový ručiteľ, sa tak nemôže dovolávať obsahu úverovej zmluvy uzavretej výhradne medzi veriteľom a dlžníkom, ktorí sú súčasne zmenkovým veriteľom a zmenkovým dlžníkom. Skutočnosti tvrdené žalovaným 2/ v podaných námietkach, nemajú žiaden vplyv na platnosť zmenky a na platnosť ručiteľského záväzku žalovaného 2/. Žalovaný 2/ relevantným spôsobom platnosť zmenky nespochybnil. Len na okraj krajský súd poznamenáva, že žalovaný 2/ relevantne nespochybnil, ani platnosť samotnej úverovej zmluvy, keď pre platnosť úverovej zmluvy nie je rozhodujúce, či návrh zmluvy vypracoval výhradne veriteľ, keďže dlžník zmluvu následne vlastnoručne podpísal. Rovnako nie je dôvodom neplatnosti úverovej zmluvy skutočnosť, že v rámci dojednaní spôsobu úhrady splátok úveru, nie je výslovne uvedené, kto má realizovať prevodné príkazy z bežného účtu klienta na úverový účet, nakoľko je zrejmé aj z charakteru úverového vzťahu, ako aj z ustanovení úverovej zmluvy, že úver má splácať predovšetkým dlžník, pričom bežným účtom dlžníka disponuje práve dlžník. Čo sa ďalej týka námietky žalovaného 2/ ohľadne zmeny obsahu ručiteľského záväzku z dôvodu podania návrhu žalovaného 2/ na zrušenie BSM, súdu nie je zrejmé, aký vplyv má mať uvedená skutočnosť na postavenie žalovaného 2/ ako zmenkového ručiteľa. Prípadné zrušenie bezpodielového spoluvlastníctva manželov žalovaného 2/ sa môže premietnuť nanajvýš v rozsahu majetku, z ktorého môže veriteľ pri výkone rozhodnutia uspokojiť svoju pohľadávku voči žalovanému 2/ ako zmenkovému ručiteľovi, nemá však vplyv na obsah samotného ručiteľského záväzku žalovaného 2/ a na rozsah ručenia zmenkového ručiteľa.

Vzhľadom na podané námietky súd dospel vykonaným dokazovaním k záveru, že predmetné námietky nepreukazujú zánik alebo neexistenciu zmenkového záväzku žalovaného 2/ a nepreukazujú neplatnosť predmetnej zmenky. Z uvedených dôvodov súd ponechal napadnutý zmenkový platobný rozkaz v plnom rozsahu v platnosti.

Krajský súd súčasne konštatoval, že nemohol s poukazom na koncentračnú zásadu uplatňovanú v zmenkovom konaní prihliadnuť na skutočnosti uvádzané žalovaným 2/ na pojednávaní 16. septembra 2009. Koncentračná zásada v zmenkovom konaní spočíva

v povinnosti účastníka uviesť rozhodujúce tvrdenia a skutočnosti, ktoré proti zmenke namieta, do skončenia lehoty na podanie námietok proti zmenkovému platobnému rozkazu. Nie je relevantné tvrdenie žalovaného 2/, že nemal k dispozícii niektoré informácie a dôkazy z dôvodu úpadku pôvodného žalobcu a prebiehajúceho trestného konania. Aj v prípade nedostatku dôkazov mal žalovaný 2/ povinnosť uviesť v námietkach skutočnosti spochybňujúce platnosť zmenkového platobného záväzku. Skutočnosť, že žalovaný 2/ nemal možnosť ovplyvniť samotný zmenkový vzťah medzi žalobcom a ním ako žalovaným, ako aj skutočnosť, že v danom prípade šlo o blankozmenku, pričom absentuje dohoda o vyplňovacom práve k blankozmenke, sú skutočnosťami, ktoré museli byť žalovanému 2/ zrejmé už pri podpise zmenky bez ohľadu na existenciu relevantných dôkazov.

Súd v tomto konaní rozhodol len o trovách konania, ktoré vznikli účastníkom konania v súvislosti s prejednávaním námietok, a to z dôvodu, že o trovách konaniach vzniknutých do vydania zmenkového platobného rozkazu bolo rozhodnuté v napadnutom zmenkovom platobnom rozkaze.

V súvislosti s prejednávaním námietok žalovaného 2/ proti zmenkovému platobnému rozkazu bol v konaní úspešný žalobca, ktorému vznikol voči žalovanému 2/ nárok na náhradu trov konania podľa § 142 ods. 1 O. s. p.. Žalobca si však trovy konania neuplatnil a trovy konania o námietkach žalovaného 2/ mu nevznikli, preto súd žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie v zákonom stanovenej lehote žalovaný 2/ a žiadal, aby odvolací súd po preskúmaní odvolania zrušil napadnutý rozsudok a vrátil vec súdu prvého stupňa na opätovné prejednanie a rozhodnutie.

Podľa názoru žalovaného 2/ sa prvostupňový súd nedostatočne oboznámil so skutkovým stavom, pretože z napadnutého rozsudku vyplýva, že ako žalovaný 2/ nejednoznačne formuloval námietky voči zmenkovému platobnému rozkazu, čo bolo v tom čase rozhodujúcim faktorom pre ponechanie zmenkového platobného rozkazu v platnosti. Povinnosťou súdu je náležite zistiť skutkový stav, zvlášť čo po formálnej stránke, pretože samotná abstraktnosť zmenky vyžaduje riadne a správne vyplnenie zmenky. Túto okolnosť musí súd skúmať aj bez námietky žalovanej strany. Ak by súd riadne preskúmal zmenku, dospel by k záveru, že sa žalovaný 2/ nevolá I., ale Z., čo iba v priamom dôsledku podporuje

názor žalovaného 2/, že v zmenkovom vzťahu so žalobcom, sa vyskytli prekážky formálnej stránky zmenky už v samotnom začiatku zmluvného vzťahu. Žalobca nepreukázal dôvodnosť uplatnenia zmenky, nakoľko je tu prítomná absencia prejavu vôle u žalovaného 2/, ktorý nikdy nepodpísal zmenku, ktorá bola predložená súdu. Ako žalovaný 2/ podpísal blankozmenku s tým, že žalobca vyzve žalovaného 2/ k podpisu zmluvy o vyplňovacom práve k zmenke. Nehovoriac o tom, že sa zmenili ručiteľské pomery na strane žalovaného 1/, čo aj žalovaný 2/ žalobcovi oznámil prostredníctvom jeho splnomocneného zástupcu. Ak by žalovaný 2/ neposkytol rozhodujúce argumenty – odôvodnenie v námietkach voči zmenkovému platobnému rozkazu, tieto by súd vyhodnotil ako nedôvodné a zmenkový platobný rozkaz by nadobudol právoplatnosť. Súd považoval za nutné nariadiť pojednávanie, kde z povahy veci a z prieskumnej povinnosti mal zistiť vadu formálnosti zmenky. Žalobca od samého začiatku disponoval s osobnými údajmi žiadateľa o úver a preto nie je možné, aby takáto vada na zmenke vznikla bez toho, že by si vystaviteľ zmenky svojou vlastnou rukou skomolil vlastné meno. Jedným z viacerých podstatných faktorov pri vyhodnocovaní platnosti zmenky, je identifikácia vystaviteľa alebo avalistu, a ani v jednom rozsudku sa táto skutočnosť nevyskytuje, pretože rozsah dokazovania na prvom stupni nebol vykonaný v požadovanom rozsahu.

Žalovaný 2/ je toho názoru, že v tomto prípade sú tu prítomné dôvody na uplatnenie ustanovenia § 205a písm. b/ O. s. p., pretože v konaní došlo k vadám, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej.

V nadväznosti na predchádzajúci odstavec odvolateľ tvrdí, že je tu prítomný aj ďalší dôvod v zmysle O. s. p., pretože ako účastník v súdnom konaní na prvom stupni preukázateľne bez svojho zavinenia nemohol označiť dôkazy na svoju obranu po nariadení prvého pojednávania, pretože tieto skutočnosti žalovanému 2/ neboli známe, a teda napĺňa to ustanovenie § 205a písm. e/ O. s. p.. Preto žalovaný 2/ tieto skutočnosti uvádzal na pojednávaní 16. septembra 2009 prostredníctvom splnomocneného zástupcu. Súd sa týmito skutočnosťami nezaoberal, ale iba formálne sa odvolal na ustanovenie § 175 ods. 3 – koncentračnú zásadu. Tento nedostatok spôsobil predčasné rozhodnutie vo veci samej, pretože, ak by sa súd uvádzanými skutočnosťami zaoberal, s určitosťou by bolo dokazovanie časovo náročnejšie. Žalovaný 2/ je toho názoru, že z hľadiska posudzovania otázok spojených s odvolaním podal objektívne dôvody, prečo považuje rozhodnutie súdu prvého stupňa za predčasné a rozsah dokazovania za nedostatočný.

K podanému odvolaniu sa žalobca vyjadril podaním, ktoré došlo na Krajský súd v Žiline dňa 10. novembra 2009. Navrhuje, aby súd po vykonanom dokazovaní rozsudok Krajského súdu v Žiline z 7. októbra 2009, č. k. 15 Cb/185/1998-226 potvrdil.

Žalobca uviedol, že odvolanie žalovaného 2/ považuje za celkom bezdôvodné, žalobca sa plne stotožňuje s výrokom vyššie uvedeného rozsudku Krajského súdu v Žiline a jeho odôvodnením.

Žalobca je toho názoru, že súd na základe vykonaných dôkazov náležite zistil skutkový stav veci, ktorý tak mohol byť dostatočným podkladom pre ponechanie zmenkového platobného rozkazu z 24. februára 1998, č. k. 15 Zm/77/1997 v platnosti.

Ďalej žalobca namietal, že odvolanie žalovaného 2/ obsahuje totožné námietky, ktoré už vzniesol v rámci konania o ponechanie vyššie uvedeného zmenkového platobného rozkazu v platnosti. Uviedol, že žalovaný 2/ svoju námietku týkajúcu sa formálnej stránky, resp. neplatnosti zmenky, nevzniesol v zákonom stanovenej lehote 3 dní. V tejto nikdy nespochybnil platnosť žalovanej zmenky ani výšku zmenkovej sumy. Urobil tak až v roku 2002, a to na pojednávaní 21. júna 2002 a následne v rámci podaného odvolania 12. augusta 2002, teda až štyri roky potom, čo bol zmenkový platobný rozkaz vydaný. Z dôvodov uvedených súdom v rámci odôvodnenia vyššie uvedeného rozsudku, preto nemohlo byť k tejto námietke prihliadnuté.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) prejednal odvolanie podľa ustanovenia § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania v zmysle ustanovenia § 214 ods. 2 O. s. p. preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného 2/ nie je možné vyhovieť.

Odvolací súd konštatoval, že súd prvého stupňa vykonal dostatočné dokazovanie, z ktorého vyvodil skutkovo a právne správne závery, ktoré si odvolací súd v plnom rozsahu osvojuje a na ne poukazuje.

Predmetom konania o námietkach, boli námietky, ktoré v 3-dňovej lehote na podanie námietok podal žalovaný 2/ a námietky, ktoré podal žalovaný 2/ po 3-dňovej lehote na podanie námietok.

Žalovaný 2/ svoje odvolanie podal v zmysle ustanovenia § 205 ods. 2 písm. e/ O. s. p. a § 205a písm. b/ O. s. p..

Podľa ustanovenia § 175 ods. 3 O. s. p. ak odporca podá včas námietky, súd nariadi na ich prejednanie pojednávanie; na námietky podané neskôr už nemožno prihliadať. V rozsudku súd vysloví, či zmenkový platobný rozkaz alebo šekový platobný rozkaz ponecháva v platnosti alebo či ho zrušuje a v akom rozsahu. Opravným prostriedkom len proti výroku o trovách konania je odvolanie, o ktorom bez pojednávania rozhodne súd, ktorý vydal zmenkový platobný rozkaz alebo šekový platobný rozkaz.

V zmysle citovaného ustanovenia, žalovaný mohol v trojdňovej lehote podať všetky námietky, ktoré má proti zmenkovému platobnému rozkazu, na námietky podané neskôr súd neprihliada ani v prípade, ak by boli preukázateľne pravdivé.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný 2/ uplatnil ostatné námietky na pojednávaní 21. júna 2002 a v odvolaní z 12. augusta 2002 proti zmenkovému platobnému rozkazu. Je nepochybné, že boli podané po uplynutí lehoty na podanie námietok, a preto ani odvolací súd na námietky neprihliadol. Z uvedeného dôvodu odvolací súd neprihliadol ani na skutočnosti uvádzané žalovaným 2/ na pojednávaní 16. septembra 2009.

Pokiaľ odvolateľ namieta, že súd prvého stupňa nedostatočne preskúmal zmenku, lebo nezistil, že na zmenke je jeho priezvisko nesprávne uvedené, namiesto „Z.“ je uvedené „Z.“, je potrebné uviesť, že žalovaný 2/ podpisoval na zmenke nie len záväzok ručiteľa, ale aj za výstavcu zmenky-spoločnosť S., v. o. s., Ž. a zmluvu o úvere z 22. decembra 1995, ktoré podpisy nespochybnil. Na prvý pohľad je zrejmé, že ide o podpis tej istej osoby. K platnosti ručiteľského záväzku stačí na líci zmenky uviesť ručiteľské prehlásenie slovami „per aval“ a vlastnoručne ho podpísať. Tieto údaje predmetná zmenka obsahuje, preto súd prvého stupňa postupoval vecne správne, keď vyhodnotil ručiteľstvo na zmenke za výstavcu zmenky v súlade s ustanovením § 31 ods. 2 zák. č. 191/1950 Zb..

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedených skutočností dospel k záveru, že súd prvého stupňa rozhodol vecne správne, keď zmenkový platobný rozkaz voči žalovanému 2/ ponechal v platnosti, preto napadnuté rozhodnutie Krajského súdu v Žiline

podľa ustanovenia § 219 O. s. p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s ustanovením § 142 ods. 1 O. s. p., a to podľa úspechu účastníkov v odvolacom konaní.

V odvolacom konaní bol úspešný žalobca, ktorí si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil, preto mu odvolací súd náhradu trov nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 28. januára 2010

**JUDr. Anna Marková, v. r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: Zuzana Štofániková